

RIKSDAGENS SVAR 288/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om intressebevakningsfullmakt och till lag om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om intressebevakningsfullmakt och till lag om ändring av lagen om förmyndarverksamhet (RP 52/2006 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 29/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om intressebevakningsfullmakt

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på en fullmakt som fullmaktsgivaren har förordnat att skall träda i kraft, om han eller hon förlorar förmågan att sköta sina angelägenheter på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna eller försvagat hälsotillstånd eller av någon annan motsvarande orsak (*intressebevakningsfullmakt*).

2 §

Intressebevakningsfullmaktens innehåll

Den som bemyndigas genom en intressebevakningsfullmakt kan ges behörighet att företräda fullmaktsgivaren i ärenden som gäller fullmaktsgivarens egendom och i andra ekonomiska angelägenheter. Fullmäktigen kan också ges behörighet att företräda fullmaktsgivaren i ärenden som gäller fullmaktsgivarens person, om fullmaktsgivaren saknar förmåga att förstå deras betydelse vid den tidpunkt då fullmakten skall användas.

En intressebevakningsfullmakt kan begränsas till att gälla en viss rättshandling, ett visst ärende eller viss egendom.

Fullmäktigen är inte behörig att på fullmaktsgivarens vägnar samtycka till äktenskap eller adoption, erkänna faderskap, godkänna ett erkännande av faderskap, upprätta eller återkalla ett testamente eller företräda fullmaktsgivaren i andra motsvarande ärenden av personlig natur.

3 §

Fullmäktigens person

En juridisk person kan inte utses till fullmäktig enligt denna lag.

4 §

Ersättare för fullmäktigen och fullmäktig i andra hand

Fullmaktsgivaren kan utse en andra fullmäktig för den händelse att fullmäktigen på grund av sjukdom eller jäv eller av någon annan orsak är tillfälligt förhindrad att sköta sitt uppdrag (*ersättare*), eller för den händelse att den som utsetts till fullmäktig inte tar emot uppdraget, avstår från det eller blir varaktigt förhindrad att sköta det (*andrahandsfullmäktig*).

På ersättaren och andrahandsfullmäktigen tillämpas bestämmelserna i denna lag om fullmäktig, om inte något annat föreskrivs särskilt.

2 kap.

Upprättande och utfärdande av en intressebevakningsfullmakt

5 §

Behörighet att upprätta en fullmakt

En intressebevakningsfullmakt kan upprättas av den som har fyllt aderton år och har förmåga att förstå fullmaktens betydelse.

6 §

Fullmaktens form

En intressebevakningsfullmakt skall upprättas skriftligen. Fullmaktsgivaren skall i två vittnens samtidiga närvaro underteckna handlingen eller intyga att han eller hon undertecknat den. Efter detta skall vittnena bestyrka handlingen med sina underskrifter. Vittnena skall känna till att handlingen är en intressebevakningsfullmakt, men fullmaktsgivaren behöver inte avslöja handlingens innehåll för dem.

Av handlingen skall dessutom framgå

- 1) att den innebär ett bemyndigande,
- 2) i vilka ärenden fullmäktigen har rätt att företräda fullmaktsgivaren,
- 3) vem som är fullmaktsgivare och fullmäktig, samt
- 4) att fullmakten träder i kraft, om fullmaktsgivaren förlorar förmågan att sköta sina angelägenheter på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna eller försvagat hälsotillstånd eller av någon annan motsvarande orsak.

7 §

Vittnesintyg

Vittnena skall vid sina underskrifter anteckna sitt födelsedatum och sin kontaktinformation samt ort och tid för bevittnandet. De skall nämna att de varit samtidigt närvarande vid upprättandet av fullmakten. De skall också anteckna iakttagelser om fullmaktsgivarens förmåga att förstå fullmaktens betydelse och andra omständigheter som de anser vara av betydelse för fullmaktens giltighet.

Vittnenas intyg på fullmakten om att den upprättats i enlighet med 6 § 1 mom. skall anses trovärdigt, såvida det inte finns grundad anledning att ifrågasätta intygets trovärdighet.

8 §

Behörighet att bevittna en fullmakt

En fullmakt får inte bevittnas av

1) en person som inte har fyllt aderton år eller som på grund av störningar i de psykiska funktionerna eller av någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att förstå bevittnandets betydelse,

2) fullmaktsgivarens make,

3) fullmaktsgivarens eller dennes makes barn, barnbarn, syskon, förälder eller far- eller morförälder, eller en sådan persons make,

4) fullmäktigen eller dennes make, eller

5) en person som står i ett i 3 punkten nämnt förhållande till fullmäktigen eller dennes make.

Med makar avses i 1 mom. äkta makar och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i något annat parförhållande i gemensamt hushåll. Med släktingar jämställs motsvarande halvsläktingar.

9 §

Utfärdande av intressebevakningsfullmakt

En intressebevakningsfullmakt utfärdas genom att handlingen överlämnas i fullmäktigens besittning eller genom att fullmäktigen underrättas om fullmakten på något annat sätt.

3 kap.

Intressebevakningsfullmaktens ikraftträdande, upphörande och återkallande

10 §

Intressebevakningsfullmaktens ikraftträdande

En intressebevakningsfullmakt träder i kraft när den fastställs enligt 24 §.

Utan hinder av 1 mom. kan fullmäktigen efter att ha ansökt om fastställelse av fullmakten med stöd av den vidta åtgärder som är nödvändiga för att skydda fullmaktsgivaren mot skada.

11 §

Intressebevakningsfullmaktens upphörande

En intressebevakningsfullmakt upphör att gälla

1) när fullmakten återkallas eller, om återkallelsen sker efter att fullmakten har trätt i kraft, när återkallelsen träder i kraft enligt 12 § 3 mom.,

2) när fullmaktsgivaren avlider, eller

3) när fullmäktigen meddelar förmyndarmyndigheten att han eller hon frånträder sitt uppdrag.

Om en intressebevakare förordnas för fullmaktsgivaren, upphör fullmakten att gälla till den del det hör till intressebevakarens uppgifter att sköta de ärenden som fullmakten gäller.

Om fullmaktsgivaren försätts i konkurs, har en rättshandling som fullmäktigen efter det har företagit samma verkan som om rättshandlingen hade företagits av fullmaktsgivaren.

Även om fullmakten upphört att gälla av en orsak som nämns i 2 eller 3 mom. har fullmäktigen dock, innan intressebevakaren eller boförvaltaren kan vidta behövliga åtgärder, rätt att med stöd av fullmakten vidta åtgärder som behövs för att skydda fullmaktsgivaren eller konkursboet mot skada.

På upphörandet av ersättarens uppdrag tillämpas dessutom vad som i 21 § 2 mom. föreskrivs om upphörande av intressebevakarens uppdrag.

12 §

Återkallelse av intressebevakningsfullmakt

En utfästelse att inte återkalla en intressebevakningsfullmakt är inte bindande.

Fullmaktsgivaren kan återkalla intressebevakningsfullmakten, om han eller hon har förmåga att förstå återkallelsens betydelse. Återkallelsen sker så att fullmaktsgivaren återtar fullmakten eller låter förstöra den. Om fullmaktsgivaren utfärdar en ny intressebevakningsfullmakt, anses den tidigare fullmakten ha återkallats till den del den nya fullmakten innehåller bestämmelser som står i strid med den tidigare fullmakten.

Om återkallelsen sker efter att intressebevakningsfullmakten har trätt i kraft, blir återkallelsen giltig när den fastställs enligt 28 §.

13 §

Kompletterande bestämmelser om återkallelse av intressebevakningsfullmakt

Den som före ikraftträdandet av en intressebevakningsfullmakt genom ett särskilt meddelande har underrättats av fullmaktsgivaren om att fullmakten har återkallats, kan inte åberopa att fullmakten inte har återkallats på det sätt som avses i 12 § 2 mom.

Har fullmaktsgivaren före intressebevakningsfullmaktens ikraftträdande utan att återkalla fullmakten förbjudit fullmäktigen att använda fullmakten eller annars meddelat att han eller hon inte vill att fullmakten skall sättas ikraft, binder en rättshandling som fullmäktigen företagit inte fullmaktsgivaren, om tredje man visste eller borde ha vetat om nämnda omständighet.

På återkallelse av intressebevakningsfullmakt tillämpas dessutom 17 och 19 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929).

4 kap.

Fullmaktsgivarens och fullmäktigens ställning

14 §

Fullmaktsgivarens bundenhet till rättshandlingar

Fullmaktsgivaren blir omedelbart berättigad och förpliktad i förhållande till tredje man genom en rättshandling som fullmäktigen företar i fullmaktsgivarens namn inom intressebevakningsfullmaktens gränser.

15 §

Överskridande av behörighet och befogenhet

En rättshandling som fullmäktigen inte var behörig att företa binder inte fullmaktsgivaren.

Har fullmäktigen vid företagandet av en rättshandling handlat i strid med fullmaktsgivarens anvisningar, binder rättshandlingen inte fullmaktsgivaren, om tredje man insåg eller borde ha insett att fullmäktigen överskred sin befogenhet.

16 §

Fullmäktigens allmänna skyldigheter

Fullmäktigen skall vid fullgörande av uppdrag för fullmaktsgivarens räkning samvetsgrant bevaka fullmaktsgivarens rättigheter och främja hans eller hennes bästa.

Innan fullmäktigen fattar beslut i ett ärende som hör till uppdraget skall fullmäktigen ta reda på fullmaktsgivarens åsikt, om ärendet kan anses vara viktigt för fullmaktsgivaren och hörandet kan ske utan betydande svårigheter. Det är dock inte nödvändigt att höra fullmaktsgivaren, om han eller hon inte kan förstå sakens betydelse.

Fullmäktigen skall hålla penningmedel och andra tillgångar som tillhör fullmaktsgivaren avskilda från sina egna tillgångar.

17 §

Jäv för fullmäktig

Fullmäktigen får inte företräda fullmaktsgivaren, om fullmaktsgivarens motpart är

1) fullmäktigen själv, fullmäktigens make eller någon som fullmäktigen företräder,

2) fullmäktigens eller dennes makes barn, barnbarn, syskon, förälder eller far- eller morförälder eller en sådan persons make, eller

3) fullmäktigens syskonbarn eller förälders syskon.

Med makar avses i 1 mom. äkta makar och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i något annat parförhållande i

gemensamt hushåll. Med släktingar jämställs motsvarande halvsläktingar.

Fullmäktigen får inte heller företräda fullmaktsgivaren när fullmäktigens och fullmaktsgivarens intressen i saken kan bli motstridiga av någon annan än en i 1 mom. nämnd orsak.

18 §

Gåvor

Fullmäktigen får inte skänka bort egendom som tillhör fullmaktsgivaren, om inte något annat följer av 2 mom.

Fullmäktigen får ge en gåva på fullmaktsgivarens vägnar, om grunderna för gåvan har preciserats i fullmakten.

19 §

Rättshandlingar som kräver tillstånd

I en intressebevakningsfullmakt kan förordnas att bestämmelserna om rättshandlingar som kräver tillstånd i 34 § 1 mom. i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) skall tillämpas på rättshandlingar som företas av fullmäktigen. Förordnandet kan begränsas till att gälla vissa rättshandlingar.

Om en fullmakt innehåller ett i 1 mom. avsett förordnande, skall tillstånd sökas hos den förmyndarmyndighet som enligt 29 § i denna lag övervakar fullmäktigens verksamhet. I övrigt iakttas i tillämpliga delar 34 § 2 och 3 mom., 35 § och 36 § 2 mom. i lagen om förmyndarverksamhet.

20 §

Förhållandet till vissa bestämmelser om fullmakt i annan lagstiftning

Om det i en intressebevakningsfullmakt uttryckligen har bestämts att fullmäktigen med stöd av fullmakten får sälja eller på annat sätt överlåta en fastighet, ansöka om inteckning eller upplåta panträtt i en fastighet, är fullmäktigen behörig att företräda fullmaktsgivaren i dessa rättshandlingar utan hinder av vad som fö-

reskrivs i 2 kap. 3 §, 4 kap. 1—3 §, 16 kap. 4 § 3 mom. och 17 kap. 1 § 2 mom. i jordabalken (540/1995).

Fullmäktigen har i ärenden som omfattas av intressebevakningsfullmakten rätt att ta emot en stämning utan hinder av vad som föreskrivs i 11 kap. 16 § 1 mom. i rättegångsbalken.

Bestämmelser i någon annan lag vilka begränsar en fullmakts giltighetstid tillämpas inte på en intressebevakningsfullmakt.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. tillämpas endast om något annat inte har förordnats särskilt i fullmakten.

21 §

Förordnande av en intressebevakare att sköta fullmäktigens uppgifter

Om fullmäktigen på grund av sjukdom eller jäv eller av någon annan orsak är tillfälligt förhindrad att sköta sitt uppdrag och fullmaktsgivaren inte har utsett en ersättare, kan tingsrätten eller, på fullmäktigens begäran, förmyndarmyndigheten förordna en intressebevakare att sköta fullmäktigens uppgifter. Intressebevakaren skall förordnas i enlighet med vad som i lagen om förmyndarverksamhet föreskrivs om förordnande av ställföreträdare för intressebevakaren.

En i 1 mom. avsedd intressebevakares uppdrag upphör när fullmäktigen och intressebevakaren efter det att hindret har upphört tillsammans meddelar detta till den förmyndarmyndighet som avses i 29 §. Är fullmäktigen och intressebevakaren av olika åsikt om uppdraget som intressebevakare har upphört, avgörs saken på ansökan av någondera av dem vid den tingsrätt som avses i 70 eller 71 § i lagen om förmyndarverksamhet.

22 §

Fullmäktigens arvode och ersättning för kostnader

Om inget har avtalats om fullmäktigens arvode eller ersättande av fullmäktigens kostnader och fullmaktsgivaren inte heller har förordnat

något om dem, har fullmäktigen rätt att av fullmaktsgivarens medel få ersättning för nödvändiga kostnader samt ett arvode som är skäligt i förhållande till uppdragets art och omfattning.

23 §

Skadeståndsskyldighet

Fullmäktigen är skyldig att ersätta skada som han eller hon uppsåtligt eller av oaktsamhet vid fullgörande av uppdrag för fullmaktsgivarens räkning har orsakat fullmaktsgivaren.

I fråga om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller bestämmelserna i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

Fullmaktsgivaren är inte skyldig att i enlighet med 3 kap. 1 § 3 mom. i skadeståndslagen ersätta skada som fullmäktigen har orsakat när han eller hon handlat för fullmaktsgivarens räkning.

I fråga om fullmäktigens skyldighet att ersätta skada som tredje man har orsakats på grund av att en rättshandling som fullmäktigen företagit inte binder fullmaktsgivaren gäller vad som föreskrivs i 25 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

5 kap.

Fastställelse och registrering av en intressebevakningsfullmakt och av dess återkallelse

24 §

Fastställelse av en intressebevakningsfullmakt

Förmyndarmyndigheten skall på ansökan av fullmäktigen fastställa intressebevakningsfullmakten, om

1) fullmaktsgivaren fyllt aderton år när han eller hon upprättade fullmakten,

2) fullmakten har upprättats på det sätt som avses i 6 §, och

3) fullmaktsgivaren på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna eller försvagat hälsotillstånd eller av någon annan mot-

svarande orsak i huvudsak har förlorat förmågan att sköta de ärenden som fullmakten gäller.

Fullmakten får dock inte fastställas, om

1) det är uppenbart att fullmaktsgivaren saknade förmåga att förstå fullmaktens betydelse när han eller hon upprättade den eller de personer som bevittnade fullmakten inte var behöriga att verka som vittnen enligt 8 §,

2) det finns grundad anledning att misstänka att fullmäktigen är oförmögen att sköta uppdraget eller olämplig för det, eller om

3) fullmaktsgivaren har en intressebevakare till vars uppgifter det hör att sköta de ärenden som fullmakten gäller.

Fullmäktigen skall för förmyndarmyndigheten visa upp fullmaktshandlingen i original samt ett läkarutlåtande eller någon annan jämförbar tillförlitlig utredning om att det finns grunder enligt 1 mom. 3 punkten för att fastställa fullmakten.

25 §

Behörig myndighet

Ansökan om fastställelse av en intressebevakningsfullmakt skall göras hos den förmyndarmyndighet inom vars verksamhetsområde fullmaktsgivaren har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

Om fullmaktsgivaren inte har hemkommun i Finland, skall ansökan om fastställelse av fullmakten göras hos den förmyndarmyndighet inom vars verksamhetsområde fullmaktsgivaren huvudsakligen vistas.

Om ingen förmyndarmyndighet enligt 1 eller 2 mom. är behörig att fastställa fullmakten, fastställs den av Helsingfors magistrat.

26 §

Hörande och utredning

Förmyndarmyndigheten skall ge fullmaktsgivaren tillfälle att bli hörd med anledning av ansökan om fastställelse av en intressebevakningsfullmakt. Tillfälle till hörande behöver dock inte ges, om fullmaktsgivaren enligt den utredning

som avses i 24 § 3 mom. inte kan förstå sakens betydelse.

Förmyndarmyndigheten skall ge fullmaktsgivarens make tillfälle att bli hörd med anledning av ansökan, om detta inte är uppenbart onödigt med beaktande av omständigheterna.

Förmyndarmyndigheten kan vid behov

- 1) höra fullmäktigen personligen,
- 2) ge fullmaktsgivarens föräldrar, barn eller andra närstående tillfälle att bli hörda, samt
- 3) kräva att fullmäktigen lämnar utredning om omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av fullmäktigens förmåga att sköta uppdraget och hans eller hennes lämplighet för det.

27 §

Registrering av en intressebevakningsfullmakt

Om en intressebevakningsfullmakt gäller företräddande av fullmaktsgivaren i hans eller hennes ekonomiska angelägenheter, skall förmyndarmyndigheten när den fastställer fullmakten anteckna fullmakten i registret över förmynderskapsärenden.

Vad som i 64 § 2 mom. samt 67 och 68 § i lagen om förmyndarverksamhet föreskrivs om uppgifterna om intressebevakaren, intressebevakarens uppdrag och huvudmannen tillämpas på motsvarande sätt på uppgifterna om en i denna lag avsedd fullmäktig, fullmäktigens uppdrag och fullmaktsgivaren.

28 §

Fastställelse och registrering av en intressebevakningsfullmakts återkallelse

Förmyndarmyndigheten skall på ansökan av fullmaktsgivaren fastställa återkallelsen av en intressebevakningsfullmakt, om fullmaktsgivaren har förmåga att förstå återkallelsens betydelse.

Ansökan om fastställelse av återkallelsen skall göras hos den förmyndarmyndighet som enligt 29 § övervakar fullmäktigens verksamhet.

Om saken är brådskande, kan förmyndarmyndigheten utan att höra fullmäktigen tillfälligt fastställa återkallelsen av fullmakten. Det interimistiska beslutet gäller tills saken avgörs slutligt, om inte beslutet återkallas eller ändras före det.

Om fullmakten har antecknats i registret över förmynderskapsärenden, skall förmyndarmyndigheten i samband med att den fastställer återkallelsen av fullmakten göra en anteckning om återkallelsen i registret över förmynderskapsärenden.

6 kap.

Övervakning av fullmäktigens verksamhet

29 §

Tillsynsmyndighet

Förmyndarmyndigheten skall övervaka fullmäktigens verksamhet i enlighet med vad som föreskrivs nedan. Övervakningen hör till den förmyndarmyndighet som har fastställt intressebevakningsfullmakten. Om fullmakten inte har fastställts i Finland, hör övervakningen till den förmyndarmyndighet som enligt 25 § vore behörig att fastställa fullmakten.

Den förmyndarmyndighet som enligt 1 mom. skall ha hand om övervakningen kan överföra uppgiften till en annan förmyndarmyndighet, om fullmaktsgivaren har hemkommun inom den sistnämnda förmyndarmyndighetens verksamhetsområde eller om en överföring av någon annan orsak är nödvändig för övervakningen. Före överföringen skall fullmäktigen och den övertagande förmyndarmyndigheten höras.

30 §

Egendomsförteckning

Om en intressebevakningsfullmakt gäller företräddande av fullmaktsgivaren i hans eller hennes ekonomiska angelägenheter, skall fullmäktigen inom tre månader efter det att fullmakten har fastställts till förmyndarmyndigheten lämna in

en förteckning över de tillgångar och skulder i fråga om vilka fullmäktigen enligt fullmakten är behörig att företräda fullmaktsgivaren. Om fullmaktsgivaren senare får sådan egendom i fråga om vilken fullmäktigen enligt fullmakten är behörig att företräda fullmaktsgivaren, skall en förteckning över denna egendom lämnas in till förmyndarmyndigheten inom en månad från förvärvet. Skyldigheten att lämna in en förteckning gäller dock inte periodiska prestationer som fullmaktsgivaren får med stöd av en rättighet som antecknats i förteckningen.

Om fullmaktsgivaren blir delägare i ett dödsbo och fullmäktigen enligt fullmakten är behörig att företräda fullmaktsgivaren i ärenden som gäller dödsboet, skall fullmäktigen inom en månad från bouppteckningen lämna förmyndarmyndigheten en kopia av bouppteckningsinstrumentet.

Förmyndarmyndigheten kan på ansökan av fullmäktigen förlänga den i 1 mom. föreskrivna tiden, om det är nödvändigt på grund av egendomens storlek eller av någon annan orsak.

31 §

Fullmäktigens försäkran angående förteckningen

I den förteckning som avses i 30 § skall fullmäktigen försäkra att de uppgifter som han eller hon har lämnat är riktiga och att ingenting har utelämnats avsiktligt. Tingsrätten kan förplikta fullmäktigen att i tingsrätten styrka sina uppgifter under ed eller försäkran, om förmyndarmyndigheten kräver det.

32 §

Bokföringsskyldighet

Om en intressebevakningsfullmakt gäller företrädande av fullmaktsgivaren i hans eller hennes ekonomiska angelägenheter, skall fullmäktigen föra bok över fullmaktsgivarens tillgångar

och skulder samt över vad som hänt under redovisningsperioden.

Om en intressebevakningsfullmakt gäller företrädande av fullmaktsgivaren i andra än ekonomiska angelägenheter, är fullmäktigen skyldig att göra anteckningar som gör det möjligt att redogöra för de åtgärder som vidtagits för fullmaktsgivarens räkning.

33 §

Skyldighet att lämna uppgifter till förmyndarmyndigheten

Om en intressebevakningsfullmakt gäller företrädande av fullmaktsgivaren i hans eller hennes ekonomiska angelägenheter, kan i fullmakten förordnas att fullmäktigen regelbundet, dock högst en gång om året, skall ge in en redovisning till förmyndarmyndigheten. Beträffande denna redovisning gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 51 och 53—56 § i lagen om förmyndarverksamhet.

Även om fullmakten inte innehåller en i 1 mom. avsedd bestämmelse, får förmyndarmyndigheten begära att fullmäktigen lämnar redovisning för uppdraget, om det finns anledning till det.

Fullmäktigen skall på begäran lämna förmyndarmyndigheten den redovisning som avses i 2 mom. och andra nödvändiga uppgifter, verifikat och handlingar som gäller uppdraget samt visa upp de värdepapper som han eller hon förvaltar.

34 §

Förmyndarmyndighetens tvångsmedel

Om fullmäktigen försummar att lämna vederbörliga redovisningar, förteckningar, verifikat eller begärd utredning, tillämpas 57 § i lagen om förmyndarverksamhet på förmyndarmyndighetens tvångsmedel.

35 §

Åtgärder när en intressebevakningsfullmakt upphör att gälla

När en intressebevakningsfullmakt har upphört att gälla skall fullmäktigen utan dröjsmål överlämna fullmakten och den förvaltade egendomen till fullmaktsgivaren, fullmaktsgivarens intressebevakare, andrahandsfullmäktigen eller någon annan som har rätt till egendomen.

När fullmakten upphör att gälla på grund av fullmaktsgivarens död och egendomen inte utan dröjsmål kan överlämnas till bodelägarnas samförvaltning, kan fullmäktigen överlämna egendomen för att förvaltas av en sådan bodelägare som enligt 18 kap. 3 § i ärvdabalken (40/1965) kan vårda boets egendom. Fullmäktigen skall underrätta alla de bodelägare vilkas identitet och vistelseort är känd om överlämnandet av egendomen.

36 §

Slutredovisning

Om inte något annat förordnas i intressebevakningsfullmakten, är fullmäktigen när fullmakten upphört att gälla skyldig att utan dröjsmål lämna redovisning för sitt uppdrag till den som har rätt att ta emot egendomen. Den sistnämnda har på begäran rätt att av fullmäktigen få ta del av de verifikat som hänför sig till slutredovisningen och de redovisningar som lämnats till förmyndarmyndigheten.

Fullmäktigen kan i enlighet med 57 § i lagen om förmyndarverksamhet vid vite förpliktas att visa upp verifikaten.

37 §

Åtgärder vid fullmäktigens död

Om fullmäktigen har avlidit, gäller i fråga om de skyldigheter som delägarna i fullmäktigens dödsbo, bouppteckningsmannen och konkursboet har i tillämpliga delar vad som föreskrivs om fullmäktigen i detta kapitel.

Den som har till uppgift att förvalta dödsboet skall ha hand om fullmaktsgivarens egendom så länge den är i boets besittning.

7 kap.

Bestämmelser som hör till området för den internationella privaträtten

38 §

Den internationella behörigheten i ärenden som gäller fastställelse och registrering av en fullmakt

En finsk myndighet kan fastställa en intressebevakningsfullmakt, om fullmaktsgivaren är bosatt i Finland. Om fullmaktsgivaren inte är bosatt i Finland, men fullmakten gäller egendom i Finland, kan myndigheten fastställa fullmakten för denna egendoms del. Om en finsk myndighet enligt det ovan sagda är behörig att fastställa en fullmakt, är den också behörig att anteckna fullmakten i registret över förmynderskapsärenden.

En intressebevakningsfullmakt som gäller företräddande av fullmaktsgivaren i hans eller hennes ekonomiska angelägenheter antecknas i registret över förmynderskapsärenden fastän den inte har fastställts i Finland, om fullmaktsgivaren är bosatt i Finland.

Om fullmakten enligt 2 mom. skall antecknas i registret över förmynderskapsärenden, är fullmäktigen skyldig att anmäla den till den förmyndarmyndighet som avses i 29 § 1 mom.

39 §

Den internationella behörigheten i andra ärenden som gäller en fullmakt

En finsk myndighet är behörig i andra än i 38 § avsedda ärenden som gäller en intressebevakningsfullmakt, om

- 1) fullmaktsgivaren är bosatt i Finland, eller
- 2) fullmakten har fastställts i Finland och det med beaktande av omständigheterna skall anses vara befogat att pröva ärendet i Finland.

Förutom i de fall som avses i 1 mom. är en finsk myndighet behörig i ett ärende som avses i 21 § 2 mom., om en intressebevakare har förordnats i Finland.

En finsk myndighet kan besluta att övervakningen av fullmäktigens verksamhet skall upphöra, om fullmaktsgivaren inte är bosatt i Finland och inte har sådan egendom i Finland som fullmäktigen skall förvalta. Övervakningen får dock inte upphöra, om detta skulle äventyra fullmaktsgivarens intressen. Beslutet om att upphöra med övervakningen skall antecknas i registret över förmynderskapsärenden.

40 §

Tillämplig lag

När det gäller giltighet, omfattning, ändring och upphörande av en intressebevakningsfullmakt tillämpas lagen i den stat där fullmaktsgivaren var bosatt när fullmakten utfärdades, om inte fullmaktsgivaren skriftligen förordnat att en i 2 mom. avsedd stats lag skall tillämpas.

Fullmaktsgivaren kan förordna att tillämplig lag i stället för den lag som nämns i 1 mom. är

1) lagen i den stat där han eller hon är medborgare,

2) lagen i den stat där han eller hon tidigare har varit bosatt, eller

3) lagen i den stat där han eller hon har egendom, till den del det är fråga om denna egendom.

När det gäller förmyndarmyndighetens och domstolens förfarande vid behandlingen av ett ärende som avses i denna lag och även i övrigt när det gäller sättet att använda en intressebevakningsfullmakt skall finsk lag tillämpas.

Med hänvisningarna i 1 och 2 mom. till en främmande stats lag avses inte de bestämmelser i den främmande statens lag som hör till området för den internationella privaträtten.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

41 §

Bestämmelser om förvaltningen

Ärenden som gäller fastställande av en intressebevakningsfullmakt eller av dess återkallelse samt tillstånd eller åläggande enligt denna lag avgörs av förmyndarmyndigheten på föredragning. I övrigt avgörs ett ärende av förmyndarmyndigheten så som särskilt bestäms om avgörande av ärenden som hör till magistratens behörighet.

Om inte något annat följer av denna lag, skall förvaltningslagen (434/2003) tillämpas på behandlingen av ärenden och på jäv för tjänsteman.

För förmyndarmyndighetens prestationer tas avgifter ut enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Förmyndarmyndigheten kan dock i ett enskilt fall bestämma att någon avgift inte tas ut för dess prestation, om den betalningsskyldiges betalningsförmåga med hänsyn till de inkomster och den förmögenhet som står till hans eller hennes förfogande har försämrats väsentligt på grund av underhållsskyldighet, arbetslöshet eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak, eller om det av andra orsaker är oskäligt att ta ut en avgift.

42 §

Iakttagande av beslut

Förmyndarmyndighetens eller förvaltningsdomstolens beslut om fastställande av en intressebevakningsfullmakt eller av dess återkallelse skall iakttas, fastän beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte fullföljdsdomstolen beslutar något annat.

43 §

Överklagande

Förmyndarmyndighetens beslut överklagas hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förmyndarmyndighetens beslut får inte överklagas genom besvär, om beslutet gäller överföring av övervakningen enligt 29 § 2 mom., förlängning av den i 30 § 3 mom. föreskrivna tiden eller, i fall som avses i 33 § 1 mom., tidpunkten för fullgörande av den redovisningsskyldighet som avses i 51 § 1—3 mom. i lagen om förmyndarverksamhet.

44 §

Fullmaktsgivarens rättsinnehavares och dödsboförvaltningens rätt till information

När fullmaktsgivaren har avlidit har fullmaktsgivarens rättsinnehavare rätt att ta del av de uppgifter om fullmaktsgivaren som finns i förmyndarmyndighetens handlingar och som fullmaktsgivaren själv har rätt att få enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Samma rätt har en boutredningsman eller testamentsexekutor som har fullmaktsgivarens dödsbo i sin förvaltning.

45 §

Fullmäktigens rätt till information

Myndigheter och verksamhetsenheter inom socialvården eller hälso- och sjukvården och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt privata tillhandahållare av socialservice är redan innan en intressebevakningsfullmakt fastställs skyldiga att utan hinder av sekretessbestämmelserna på begäran lämna fullmäktigen de uppgifter och utredningar som behövs för att reda ut om fullmaktsgivaren på ett i 24 § 1 mom. 3 punkten avsett sätt har förlorat sin förmåga att sköta de ärenden som fullmakten gäller.

När fullmakten har fastställts har fullmäktigen, om inte något annat föreskrivs särskilt, rätt

att i de ärenden som fullmakten gäller få de uppgifter som fullmaktsgivaren själv har rätt till.

Utan samtycke av fullmaktsgivaren har fullmäktigen rätt att öppna brev och med dem jämförbara avslutna meddelanden som anlänt till fullmaktsgivaren endast om det på basis av avsändarens namn eller någon annan särskild omständighet går att sluta sig till att de gäller ärenden som avses i fullmakten.

46 §

Upplysningsplikt

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, banker och andra penninginstitut, verksamhetsenheter inom social- och hälsovården, yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt privata tillhandahållare av socialservice är utan hinder av sekretessbestämmelserna skyldiga att på begäran lämna förmyndarmyndigheten och domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för att avgöra ett anhängigt ärende.

Förmyndarmyndigheten eller domstolen kan av de kommunala social- eller hälsovårdsorganen begära ett utlåtande om vederbörandes förhållanden, då ett sådant behövs i ett ärende som avses i denna lag. Begäran skall riktas till social- eller hälsovårdsorganet i vederbörandes hemkommun eller, om han eller hon inte har hemkommun i Finland, i den kommun där han eller hon huvudsakligen vistas.

Om lämnandet av andra uppgifter eller utredningar än sådana som avses i 2 mom. innebär att den som är skyldig att lämna uppgifterna eller utredningarna åsamkas betydande kostnader eller extra arbete, kan en skälig avgift tas ut.

47 §

Tystnadsplikt

Utan fullmaktsgivarens samtycke får fullmäktigen inte röja sådant som fullmäktigen fått veta

på grund sina uppgifter enligt intressebevakningsfullmakten och som skall hemlighållas till skydd för fullmaktsgivarens ekonomiska intressen eller personliga integritet.

I fråga om tystnadsplikten för dem som är verksamma inom myndigheter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas till

1) statliga eller kommunala myndigheter eller till någon annan person för fullgörande av åligganden enligt denna lag,

2) åklagar- och polismyndigheter för utredning av brott,

3) en domstol, om detta behövs i ett ärende som avses i denna lag, eller till

4) den som med stöd av lag har rätt att ta del av dem.

48 §

Straffbestämmelser

Den som vägrar lämna sådana uppgifter som han eller hon enligt 46 § är skyldig att lämna, skall för brott mot den i lagen om intressebevakningsfullmakt föreskrivna upplysningsplikten dömas till böter.

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för en gärning som avses i 1 mom., om inte förmyndarmyndigheten har anmält den för åtal.

Till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

49 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om anteckning av en intressebevakningsfullmakt i registret över förmynderskapsärenden, om domstolens skyldighet att meddela förmyndarmyndigheten sitt beslut för anteckning i registret samt i övrigt om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett bemyndigande genom en fullmakt som har upprättats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 1 april 1999 om förmyndarverksamhet (442/1999) 74 § 2 mom.,

ändras 13 §, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 32 §, 34 § 1 mom. 10, 11 och 13 punkten samt 2 mom., 45 § 3 mom., 64 § 1 mom., 73 § 3 mom., 79 och 81 §, 83 § 1 mom., 85—88 § och 92 § 1 och 2 mom., samt

fogas till 15 § ett nytt 3 mom., till 16 § ett nytt 3 mom., till 17 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till lagen nya 17 a och 47 a §, till 73 § nya 4 och 5 mom., till 76 § ett nytt 2 mom., till 82 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 86 a och 87 a § som följer:

2 kap.

Intressebevakare

13 §

Ansökan om förordnande av intressebevakare med stöd av 12 § skall göras hos den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § övervakar intressebevakarens verksamhet.

15 §

Domstolen kan vid behov ändra intressebevakarens uppdrag eller uppdragets giltighetstid.

Om en intressebevakare har förordnats med stöd av 8 eller 9 §, kan förutom domstolen också förmyndarmyndigheten vid behov ändra intressebevakaruppdraget eller uppdragets giltighetstid. Detta förutsätter dessutom att huvudmannen har förmåga att förstå sakens betydelse och att huvudmannen tillsammans med intressebevakaren begär att intressebevakaruppdraget eller uppdragets giltighetstid skall ändras.

16 §

Domstolen skall skilja intressebevakaren från uppdraget också när intressebevakaren själv begär det. En förälder som är vårdnadshavare för sitt minderåriga barn kan endast av särskilda skäl på egen begäran befrias från uppgiften att vara sitt barns intressebevakare.

Förutom domstolen kan också förmyndarmyndigheten på begäran av intressebevakaren skilja denne från uppdraget, såvida inte intressebevakaren är en förälder som är vårdnadshavare för sitt minderåriga barn. Samtidigt kan förmyndarmyndigheten på eget initiativ vid behov förordna att intressebevakaren skall kvarstå i uppdraget till dess att en ny intressebevakare har förordnats.

17 §

Om en intressebevakare har förordnats med stöd av 8 eller 9 §, kan förutom domstolen också förmyndarmyndigheten i enlighet med 3 mom.

besluta att intressebevakarens uppdrag skall upphöra. Detta förutsätter dessutom att huvudmannen har förmåga att förstå sakens betydelse och att huvudmannen tillsammans med intressebevakaren begär att intressebevakarens uppdrag skall förordnas att upphöra.

17 a §

Ändring av intressebevakaruppdraget enligt 15 § 3 mom., skiljande av intressebevakaren från dennes uppdrag enligt 16 § 3 mom. eller förordnande om att intressebevakarens uppdrag skall upphöra enligt 17 § 4 mom. söks hos den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § övervakar intressebevakarens verksamhet.

32 §

En intressebevakare får inte skänka bort egendom som tillhör huvudmannen.

En intressebevakare får inte företräda huvudmannen när motparten är intressebevakaren själv, intressebevakarens make eller barn eller någon som intressebevakaren företräder. Om syskon har en gemensam intressebevakare, är han eller hon dock behörig att företräda syskonen vid arvskifte, om inte syskonens intressen är motstridiga på grund av yrkanden som har framställts vid skiftet eller andra omständigheter som har samband med skiftet.

En annan intressebevakare än en förälder som är vårdnadshavare för sitt minderåriga barn får inte heller företräda huvudmannen, om motparten är

1) intressebevakarens barns make eller intressebevakarens makes barn eller dennes make,

2) intressebevakarens eller dennes makes barnbarn, syskon, förälder eller far- eller morförälder eller make till någon av dessa personer,

3) intressebevakarens syskons barn eller förälders syskon.

Med makar avses i 2 och 3 mom. äkta makar och personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden eller i något annat parförhållande i gemensamt hushåll. Med släktingar jämställs motsvarande halvsläktingar.

Intressebevakaren får inte heller företräda huvudmannen när intressebevakarens och huvudmannens intressen i saken kan bli motstridiga av någon annan än en i 2 eller 3 mom. nämnd orsak.

34 §

Om inte något annat bestäms i lag, har intressebevakaren inte rätt att på huvudmannens vägnar utan förmyndarmyndighetens tillstånd

10) överlåta eller mot vederlag förvärva en bostadsrätt som avses i lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990) eller aktier eller andelar som berättigar till besittning av en lägenhet eller någon annan del av en byggnad eller fastighet, med undantag för aktier och andelar som avses i 13 punkten underpunkt g,

11) genom ett tidsbundet avtal överlåta nyttjanderätten till en lägenhet eller någon annan del av en byggnad eller fastighet vars besittning grundar sig på en bostadsrätt eller på aktier eller andelar som avses i 10 punkten för längre tid än fem år eller för längre tid än ett år från det att huvudmannen blivit myndig,

13) bevilja penninglån eller mot vederlag förvärva i 2 § i lagen om värdepappersföretag (579/1996) avsedda investeringsobjekt eller andelar i sammanslutningar, med följande undantag:

a) sätta in medel hos ett kreditinstitut som har koncession i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

b) förvärva masskuldebrev som staten, landskapet Åland, en kommun eller en samkommun har emitterat,

c) förvärva värdepapper med vilka det bedrivs offentlig handel enligt 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989),

d) förvärva andelar i placeringsfonder som är förenliga med det fondföretagsdirektiv som avses i 2 § 9 punkten i lagen om placeringsfonder (48/1999) och som är registrerade i Finland eller i utländska fondföretag som avses i 128 § 1 mom. i lagen om placeringsfonder och som i

enlighet med 2 mom. i nämnda 128 § får marknadsföra sina andelar i Finland,

e) förvärva andelar i någon annan än en i underpunkt d avsedd placeringsfond, om fondens kapital enligt fondens regler till minst tre fjärdedelar placerats i sådana insättningar, masskuldebrev eller värdepapper som avses i underpunkterna a, b och c,

f) förvärva sådana investeringsobjekt som kan jämföras med investeringsobjekt som avses i underpunkterna a—e och som bestäms genom förordning av statsrådet,

g) förvärva sådana aktier och andelar som i huvudsak medför rätt att erhålla nyttigheter eller tjänster som vanligen används i hushåll, om andelen inte är förenad med personligt ansvar för sammanslutningens skulder.

Tillstånd skall sökas hos den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § övervakar intressebevakarens verksamhet. Om en rättshandling företas eller en åtgärd vidtas för flera sådana personers räkning som är föremål för intressebevakning, kan tillstånd för samtligas del sökas också hos den förmyndarmyndighet som övervakar verksamheten i fråga om en av dem. Den förmyndarmyndighet som behandlat saken skall i ett sådant fall meddela sitt beslut till de förmyndarmyndigheter som övervakar verksamheten i fråga om de övriga. Om tillstånd söks för en rättshandling som skall företas på en minderårig persons vägnar, skall förmyndarmyndigheten bereda en minderårig som fyllt 15 år tillfälle att bli hörd, om inte den minderåriges standpunkt framgår på ett tillförlitligt sätt av ansökningshandlingarna. På hörande av en part tillämpas i övrigt förvaltningslagen (434/2003).

45 §

Huvudmannen är inte skyldig att i enlighet med 3 kap. 1 § 3 mom. i skadeståndslagen ersätta skada som intressebevakaren har orsakat när han eller hon handlat för huvudmannens räkning.

6 kap.

Övervakning av intressebevakarens verksamhet*Tillsynsmyndighet*

47 a §

Om det för att fördela arbetet jämnt mellan förmyndarmyndigheterna är ändamålsenligt, kan det genom förordning av inrikesministeriet föreskrivas att den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § övervakar intressebevakarens verksamhet skall överföra i 56 § avsedda granskningsuppgifter på en annan förmyndarmyndighet. Genom förordning av inrikesministeriet föreskrivs närmare om vilka förmyndarmyndigheter som överför och tar emot granskningsuppgifter, om det antal uppgifter som kan överföras årligen samt i övrigt om hur överföringen skall ske. Såväl den förmyndarmyndighet som överför granskningsuppgifter som den som tar emot granskningsuppgifter skall beredas tillfälle att bli hörda innan förordningen utfärdas.

Oberoende av överföringen kvarstår ansvaret för övervakningen till övriga delar hos den överförande förmyndarmyndigheten. Den berörda intressebevakaren skall underrättas om att en granskningsuppgift har överförts.

64 §

Registret över förmynderskapsärenden är ett riksomfattande register som förs av förmyndarmyndigheterna och Befolkningsregistercentralen för övervakning av intressebevakarnas och i lagen om intressebevakningsfullmakt (/20) avsedda fullmäktiges verksamhet samt för tryggnad av tredje mans rätt. I registret får identifieringsuppgifter och kontaktinformation om intressebevakaren och dennes huvudman samt om fullmäktigen och fullmaktsgivaren föras in. I registret får dessutom föras in uppgifter om begränsning av en persons handlingsbehörighet, begränsningens innehåll, intressebevakarens uppdrag och grunderna för förordnandet av en intressebevakare eller intressebevakningsfullmaktens innehåll, lämnande och granskning av egendomsförteckning, redovisning och förvalt-

ningsplan, beslut om i 34 § avsett tillstånd samt om förmyndarmyndigheternas åtgärder i enlighet med 57 och 60 §. Utöver detta får uppgifter som är nödvändiga för registrets användningsändamål, men som inte är personuppgifter, föras in i registret.

73 §

Om den vars intressen skall bevakas har utfärdat en intressebevakningsfullmakt och förordnandet av en intressebevakare kan leda till att intressebevakningsfullmakten helt eller delvis upphör att gälla, skall fullmäktigen beredas tillfälle att bli hörd i ärendet.

Tillfälle till hörande behöver dock inte beredas, om delgivning av kallelse till hörande skall ske genom domstolens kungörelse i enlighet med 11 kap. 9 § i rättegångsbalken.

Om delgivningen av en kallelse till hörande på grund av tillståndet hos den vars intressen skall bevakas, inte har kunnat ske med honom eller henne, skall delgivningen ske med en intressebevakare som utses enligt 82 §. Om det med tanke på rättssäkerheten för den som skall höras inte är nödvändigt att utse en intressebevakare för rättegången, behöver hörande dock inte ske.

76 §

Om den som skall höras enligt 1 mom. inte utan avsevärd svårighet kan infinna sig vid sammanträdet eller om det finns andra särskilda skäl, kan hörandet ske utom huvudförhandlingen.

79 §

I ett ärende som gäller förordnande av intressebevakare eller begränsning av handlingsbehörigheten kan domstolen ge ett interimistiskt förordnande. Om ärendet inte tål dröjsmål, kan förordnandet ges utan att den vars intressen skall bevakas och andra i 73 § nämnda personer blir hörda. Ett interimistiskt förordnande är i kraft till dess att domstolen meddelar ett beslut i ären-

det, om inte förordnandet återkallas eller ändras före det.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt förordnande.

81 §

Vad som bestäms i 69—80 § gäller i tillämpliga delar också skiljande av intressebevakare från uppdraget, ändring av intressebevakarens uppdrag eller förordnande om att uppdraget skall upphöra samt ärenden som gäller upphävande eller ändring av begränsning av en persons handlingsbehörighet.

Vid behandling av ärenden som nämns i 1 mom. skall intressebevakaren beredas tillfälle att bli hörd. Om ärendet inte tål dröjsmål, kan ett interimistiskt förordnande dock ges utan att intressebevakaren bereds tillfälle att bli hörd. Tillfälle till hörande behöver inte heller beredas, om delgivning av kallelse till hörande skall ske genom domstolens kungörelse i enlighet med 11 kap. 9 § i rättegångsbalken.

82 §

I fråga om arvodet och ersättningen för kostnader till ett i 1 mom. nämnt rättegångsbiträde gäller i tillämpliga delar vad som bestäms för intressebevakarens del i 44 §.

83 §

Tingsrättens beslut om förordnande av en intressebevakare eller skiljande av intressebevakaren från uppdraget eller om begränsning av någons handlingsbehörighet skall iakttas även om beslutet inte har vunnit laga kraft. Detsamma gäller tingsrättens beslut om ändring av intressebevakarens uppdrag, om inte något annat bestäms i beslutet.

9 kap.

Förvaltningen av förmyndarverksamheten och sökande av ändring i förmyndarmyndighetens beslut

Bestämmelser om förvaltningen

85 §

Ärenden som gäller förordnande av intressebevakare eller skiljande av intressebevakare från uppdraget, ändring av intressebevakarens uppdrag eller förordnande om att uppdraget skall upphöra samt tillstånd eller åläggande enligt denna lag avgörs av förmyndarmyndigheten på föredragning. I övrigt avgörs ett ärende av förmyndarmyndigheten så som särskilt bestäms om avgörande av ärenden som hör till magistratens behörighet.

Om inte något annat följer av bestämmelserna i denna lag, skall förvaltningslagen tillämpas på behandlingen av ärenden och på jäv för tjänsteman.

För förmyndarmyndighetens prestationer tas avgifter ut enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Förmyndarmyndigheten kan dock i ett enskilt fall bestämma att någon avgift inte tas ut för dess prestation, om den betalningsskyldiges betalningsförmåga med hänsyn till de inkomster och den förmögenhet som står till hans eller hennes förfogande har försämrats väsentligt på grund av underhållsskyldighet, arbetslöshet eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak, eller om det av andra orsaker är oskäligt att ta ut en avgift.

86 §

När en begäran om förordnande av en intressebevakare med stöd av 12 § 1 mom., om ändring av intressebevakarens uppdrag med stöd av 15 § 3 mom. eller om att intressebevakarens uppdrag skall förordnas att upphöra med stöd av 17 § 4 mom. har framställts hos förmyndarmyndigheten, skall förmyndarmyndigheten personligen höra den vars intressen bevakningen gäller. Förmyndarmyndigheten kan kräva att sökanden företer ett läkarutlåtande om de omständigheter som är av betydelse för ärendets avgörande.

86 a §

Förmyndarmyndighetens beslut om förordnande av en intressebevakare eller skiljande av intressebevakaren från uppdraget skall iakttas även om beslutet inte har vunnit laga kraft. Det samma gäller förmyndarmyndighetens beslut om ändring av intressebevakarens uppdrag, om inte något annat bestäms i beslutet.

87 §

Ändring i förmyndarmyndighetens beslut söks hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring får inte sökas genom besvär i förmyndarmyndighetens beslut som gäller förordnande av intressebevakare med stöd av 12 §, ändring av intressebevakarens uppdrag med stöd av 15 § 3 mom., skiljande av intressebevakaren från dennes uppdrag med stöd av 16 § 3 mom., förordnande om att intressebevakarens uppdrag skall upphöra med stöd av 17 § 4 mom., avgörande av meningsskiljaktigheter mellan intressebevakare med stöd av 30 § 3 mom., förlängning av tid som nämns i 48 § 3 mom. eller den i 51 § 1—3 mom. avsedda tidpunkten för fullgörande av redovisningsskyldigheten.

87 a §

Om förmyndarmyndigheten har förordnat en intressebevakare med stöd av 12 §, ändrat intressebevakarens uppdrag med stöd av 15 § 3 mom., skiljt intressebevakaren från dennes uppdrag med stöd av 16 § 3 mom. eller förordnat att intressebevakarens uppdrag skall upphöra med stöd av 17 § 4 mom., kan sökanden föra ärendet till tingsrätten för prövning (*begäran om avgörande*). Gäller frågan förordnande av en ställföreträdare med stöd av 12 § 3 mom., kan begäran om avgörande också framställas av huvudmannen.

Begäran om avgörande skall framställas inom 30 dagar från delfåendet av förmyndarmyndighetens beslut. Begäran om avgörande skall tillställas den förmyndarmyndighet som har fattat beslutet. Begäran om avgörande skall framställas skriftligen och i begäran skall uppges det beslut av förmyndarmyndigheten som begäran gäl-

ler samt till vilka delar och på vilken grund sökanden är missnöjd med beslutet.

Förmyndarmyndigheten skall utan dröjsmål sända begäran om avgörande för prövning till den tingsrätt som avses i 70 eller 71 §. Förmyndarmyndigheten skall samtidigt sända tingsrätten en kopia av sitt beslut och handlingarna i ärendet.

När domstolen behandlar begäran om avgörande skall 73 och 75—83 § iakttas i tillämpliga delar.

88 §

Den som har en intressebevakare har rätt att i enlighet med vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) få veta vilka uppgifter det finns om honom eller henne i förmyndarmyndighetens handlingar. Efter att den som hade en intressebevakare har avlidit har var och en av den avlidnes rättsinnehavare rätt att få de uppgifter som den avlidne själv skulle ha haft rätt att få.

92 §

På tystnadsplikten för personer verksamma inom myndigheter tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

En intressebevakare, den som är anställd hos den som producerar intressebevakningstjänster för förmyndarverksamheten, en förtroendevald eller en sakkunnig som anlitas för uppgifter inom förmyndarverksamheten får inte utan vederbörandes samtycke röja sådant som han eller hon fått veta på grund av sina uppgifter inom förmyndarverksamheten och som till skydd för en enskild persons ekonomiska intressen eller personliga integritet skall hemlighållas.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 47 a § träder dock i kraft den 20 .

Vid prövning av giltigheten hos en rättshandling som en intressebevakare har företagit före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Ändring i beslut som förmyndarmyndigheten har meddelat före denna lags ikraftträdande söks och ansökan om ändring behandlas med iaktta-

gande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av 12 kap. 4 a § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättegångsbalken 12 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 444/1999, som följer:

12 kap.

Om parterna

4 a §

Om en part på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna, försvagat hälsotillstånd eller av någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att bevaka sina intressen i en rättegång eller om partens intressebevakare på grund av jäv eller av någon annan orsak är förhindrad att utöva talerätt vid rättegången, kan

den domstol där rättegången är anhängig på tjänstens vägnar för rättegången förordna en intressebevakare för parten. På intressebevakaren tillämpas lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

Om inte domstolen beslutar något annat gäller ett intressebevakarförordnande också i en högre rättsinstans där ärendet anhängiggörs genom ändringssökande.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 19 a § i förvaltningsprocesslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förvaltningsprocesslagen av den 26 juli 1996 (586/1996) 19 a §, sådan den lyder i lag 446/1999, som följer:

19 a §

Förordnande av intressebevakare för rättegång

Om en part på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna, försvagat hälsotill-

stånd eller av någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att bevaka sina intressen i en rättegång eller om partens intressebevakare på grund av jäv eller av någon annan orsak är förhindrad att utöva talerätt vid rättegången, kan

den domstol där rättegången är anhängig på tjänstens vägnar för rättegången förordna en intressebevakare för parten. På intressebevakaren tillämpas lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

Om inte domstolen beslutar något annat gäller ett intressebevakarförordnande också i en högre rättsinstans där ärendet anhängiggörs genom ändringssökande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 6 februari 2007
